

Ростислав Баглей

к.е.н., доцент,

Тернопільський національний економічний університет

ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ

Зміцнення ролі корпорацій в регулюванні трансформації всієї економіки і забезпеченні економічного зростання в Україні може стати визначальним чинником конкурентоспроможності економіки, заняття лідируючих позицій в світі за абсолютними і відносними показниками. Потужні багатогалузеві корпорації можуть створити реальні передумови для інноваційного розвитку, тобто ефективні корпорації повинні бути основою сучасної економіки і сприяти досягненню стратегічних цілей розвитку. Тому для підвищення ефективності діяльності корпорацій необхідно створити умови для росту конкурентоспроможності вітчизняних підприємств: залучення інвестицій в реальне виробництво, зростання виробництва і капітальних вкладень, збереження і розвиток інноваційного потенціалу.

Виділяють такі стадії розвитку корпорацій.

Перша стадія – невелика корпорація. Власники капіталів корпорації володіють повним контролем над нею, багато хто з них працюють в компанії і в значній мірі зацікавлені в тому, як краще і ефективніше здійснювати діяльність з метою збільшення прибутковості корпорації. Друга стадія – корпорація з “робочим контролем”. Певна група власників корпорації за допомогою контрольного пакета акцій здійснює фактичний контроль за діяльністю компанії, повною мірою намагаючись реалізації своїх рішень. Решта акціонерів роз’єднані, незважаючи на те, що у них є право голосу. Третя стадія – повний контроль переходить до органів управління корпорацією, спостерігається дисбаланс інтересів рядових акціонерів, керівної ланки і власників, але в цілому їх інтереси збігаються в частині зростання прибутковості компанії. Четверта стадія – концентрація ресурсів, злиття фінансового і промислового капіталів на високій стадії розвитку корпорацій (інтеграція). Об’єднані корпорації є більш диверсифікованими і мобільними, набуваючи транснаціонального характеру. Підтримувати рівноправні відносини в таких об’єднаннях набагато зручніше з великими акціонерами, в ролі яких найчастіше виступають фінансові фонди, банки, тобто компанії, які фактично отримують можливість контролю над об’єднаною корпорацією.

Інноваційний потенціал та здатність до імплементації інновацій стають одним з головних параметрів успіху ринкових стратегій корпорацій. Саме використання інновацій здатне забезпечити корпораціям успішне подолання етапу, коли індустріальна господарська система опинилася на межі свого розвитку. Інноваційні технології є потужним каталізатором фінансових ресурсів, оскільки інновації здатні забезпечити прорив на ринку та істотну економію витрат на виробництво.

Проблеми корпоративного управління посилюються в умовах високої мінливості зовнішнього по відношенню до корпорації середовища. Вирішувати їх ситуаційним підходом недоцільно, а часом навіть і небезпечно. В такому випадку необхідно створювати інструмент постійного вдосконалення системи управління корпорацією, який повинен бути невід’ємною її частиною. Очевидно, що проблеми управління на рівні корпоративних формувань відрізняються від проблем менеджменту і в першу чергу за змістом і об’єкту впливу. Саме специфіка об’єкта управлінського впливу і визначає сутність корпоративного управління як особливого напрямку сьогодення. Слід погодитися з О.В. Носовою, котра вважає, що корпоративне управління реалізується за допомогою використання норм права, які регламентуються на основі розробки і використання законів і підзаконних актів, інструкцій, розпоряджень, а також регулюються через діяльність функціонуючих правових, економічних, техніко-технологічних інститутів [1, с. 68]. С.М. Черненко переконана, що важливе значення для розвитку корпоративного сектора має дотримання принципів корпоративного управління (забезпечення ефективної структури корпоративного управління, дотримання прав акціонерів та рівне відношення до них, розкриття інформації та прозорість тощо) та впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності. В довгостроковій перспективі це забезпечить інвестиційну привабливість вітчизняного корпоративного сектора [3]. Корпоративне управління можна визначити як систему організаційно-правових, економічних і фінансових взаємовідносин усіх учасників акціонерного товариства, що встановлює механізми, способи взаємодії зацікавлених сторін, за допомогою яких вони представляють в товаристві свої інтереси і взаємодіють з ним та між собою [2, с.39].

Великі корпорації, які дотримуються стандартів соціальної відповідальності і мають високе соціальне навантаження, змушені формувати новітню парадигму корпоративних стандартів. Внаслідок

такої інтеграції повинна бути спроектована ефективна організаційна структура управління і порядок взаємодії в рамках її структурних підрозділів. Об'єктом управління повинна стати єдина система взаємопов'язаних бізнес-процесів, що створюють цінність для споживача, і функціональних областей, які об'єднують подібні функції в рамках різних бізнес-процесів.

Необхідно взяти на озброєння принципово новий підхід до управління компанією, що націлена на якість менеджменту – TQM (Total Quality Management – тотальне управління якістю). Цей підхід заснований на участі всіх її членів (персоналу у всіх підрозділах і на всіх рівнях організаційної структури) і спрямований на досягнення довгострокового успіху через задоволення вимог споживачів, запитів як співробітників корпорацій, так і суспільства в цілому. Стандарти в області систем менеджменту, що розкривають принципи TQM, незважаючи на певні складнощі з впровадженням нової методології, стали новітнім вектором розвитку корпоративного управління. Разом з тим в практиці вітчизняного бізнесу спостерігається недооцінка ролі методології TQM і міжнародних стандартів в області менеджменту при проведенні реформування. У більшості компаній продовжує домінувати структурно-функціональний підхід до організації виробничої діяльності, в той час як реальна діяльність виробничої системи, що створює додану вартість, має здійснюватися у вигляді набору бізнес-процесів, які виходять за рамки окремих підрозділів.

Нині корпорації – це великі інтегровані організаційно-господарські структури і найважливіші форми господарювання: інноваційне оновлення технологічних процесів, форм організації виробництва продукції та послуг; забезпечення розвиненого наукового потенціалу, кваліфікованих кадрів, орієнтації не тільки на внутрішні, а й зовнішні ринки, обов'язкова підтримка з боку держави; підвищення мобільності та концентрації виробничих ресурсів, посилення конкуренції, як наслідок, вивільнення ресурсів, їх використання з більшою віддачею в інших сферах виробництва; зростання конкурентоспроможності вітчизняних підприємств за рахунок залучення інвестицій в реальне виробництво, зростання виробництва і капітальних вкладень, збереження і розвиток науково-технічного, високотехнологічного та інноваційного потенціалу; створення творчих груп робітників, які мають, перш за все, здатність швидко вчитися і ефективно використовувати свій досвід, комунікабельність, уміння адаптуватися у колективі, використання креативного потенціалу співробітників.

Список використаних джерел

1. Носова О.В. Корпоративний сектор України в умовах банківської кризи / О.В. Носова // Часопис економічних реформ. – 2015. – № 2 (18). – С. – 65-71.
2. Поважний О.С., Орлова Н.С. Корпоративні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія. Донецьк, 2012. 200 с.
3. Черненко С.М. Корпоративний сектор: сучасний стан та проблеми становлення. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=683>.
4. Putsenteilo P.R., Nyanko V.M., Karpenko V.L. Trajectory of marketing function – from traditions to innovations. European Journal of Management Issues. 2018. 26 (3-4). URL: <https://mi-dnu.dp.ua/index.php/MI/article/view/196/220>.